
"Regionalizm plocki w II Rzeczypospolitej", Damian Kasprzyk, Płock 2008 : [recenzja].

Notatki Płockie 53/4(217), 50-51

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Damian Kasprzyk, *Regionalizm plocki w II Rzeczypospolitej*. Wydawca: Towarzystwo Naukowe Płockie. Płock 2008, ss. 472

Z recenzji prof. dr. hab. Jerzego Damrosza (Kierownika Katedry Etnokulturologii i Edukacji Regionalnej Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku):

Regionalizm nie jest jednolitą formacją społeczno-intelektualną. Zróżnicowanie regionalizmu jest odczuwalne nie tylko w sensie przestrzennym, ale i czasowym. Obejmujemy mianem regionalizmu dawniejsze nurty społeczne, które właściwie należałoby nazwać „wczesnym regionalizmem” czy „działalnością społeczną o charakterze regionalnym” lub – szerzej rozważając – wielostronną pracą społeczną na rzecz społeczności lokalnej i grupy regionalnej. O tym pisze Autor, często wybiegając na obszar działań społecznych o charakterze ponadregionalnym czy pozaregionalnym. Nie jest to bynajmniej zarzut – przeciwnie, pozwala na bliższe uściślenie właściwego nurtu regionalistycznego, stwarzając rozległe tło społeczno-historyczne, pozwalające na dokładniejsze rozpoznanie rodowodów regionalizmu plockiego. /.../

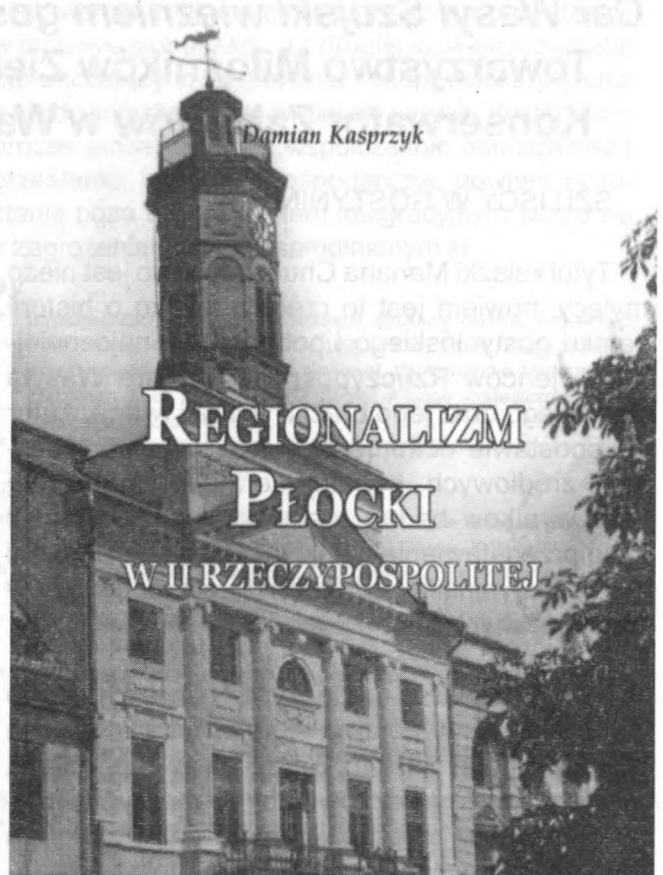
Autor zgromadził do opracowania wiele źródeł, całkowicie wystarczających do szczegółowej charakterystyki regionalizmu okresu międzywojennego. Wskazuje na to zamieszczony w Aneksie wykaz pozycji archiwalno-bibliograficznych. Szczególnie cenna jest ta część Aneksu, która zawiera in extenso teksty takich dokumentów, jak ogólnopolski Program Regionalizmu Polskiego (1926). Znakomicie porządkuje wielowątkowe i wieloaspektowe studium o regionalizmie plockim załączone tu Kalendarium Regionalizmu Plockiego (1918 – 1939).

Aneks jest sumiennie przygotowany, zawiera ponadto inne dokumenty (m.in. tekst Memoriału „O utworzeniu województwa w Płocku, 1930” – od Komitetu Utworzenia Województwa w Płocku do Prezydium Rady Ministrów i innych naczelnych organów władzy); ilustracje składają się głównie z mapek i fotosów działaczy; dołączone są wzory dyspozycji do wywiadu i wykaz skrótów.

Praca została napisana językiem komunikatywnym, przy zachowaniu pełnej ścisłości naukowej. /.../

Z recenzji prof. nadzw. dr. hab. Władysława Baranowskiego (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego):

Wysoki poziom merytoryczny tej pracy jest między innymi efektem bardzo bogatej bazy źródłowej, która została w niej wykorzystana. Ich podstawę stanowiły materiały archiwalne, takie jak akta,

dokumenty, sprawozdania, statuty, wspomnienia i pomniki.

Równie ważne znaczenie miały informacje zamieszczone w gazetach i czasopismach. Ze zrozumiałych względów mniejszą wartość w tym wypadku mogły mieć źródła wywołane. Wykorzystane w pracy utwory literackie, jak słusznie zaznaczył Autor traktowane są przez niego przede wszystkim jako źródło etnologiczne, a nie historyczne. Przedstawiają one bowiem świadomość i mentalność ludzi ówczesnej epoki, charakterystyczne postawy czy też typy ludzkie. Dokładny wykaz wszystkich źródeł, pokazujący ich różnorodność zamieszczony został w bibliografii.

Dokonując oceny źródeł na podstawie których powstała praca, należy podkreślić, że zostało tu zrealizowane, postulowane w nowoczesnej nauce podejście interdyscyplinarne. Nie tylko zastosowana metodologia i metody badawcze, ale również odpowiednio dobrane źródła zapewniają pracy taki właśnie charakter.

Na pozytywną ocenę każdej pracy naukowej ma sposób w jaki realizowane są postawione w niej cele badawcze. W tym przypadku Autor słusznie wychodząc z założenia, że działalność regionalna

w poszczególnych ośrodkach posiadać musi określone, specyficzne priorytety, ich funkcjonowanie przedstawił w siedmiu rozdziałach pracy. Przy czym zawsze tam, gdzie było to możliwe, starał się zwracać uwagę na pewne specyficzne cechy regionalizmu płockiego, wyróżniające go spośród innych ruchów społecznych w Polsce w okresie międzywojennym. Słusznie więc przedstawił tu funkcjonowanie różnych organizacji i działań regionalnych na tym terenie w okresie do I wojny światowej. Z tej tradycji bowiem rozwinął się tak prężny w okresie późniejszym, ruch regionalistyczny na terenie płockiego. Przy czym wielokrotnie to podkreślając, głównym według niego źródłem aktywności regionalizmu płockiego, było dążenie do ponownego uzyskania przez Płock statusu miasta wojewódzkiego, który to został utracony po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Te starania, co

wyraźnie zaznaczone zostało w pracy, spotęgowane były także pamięcią o dawnej świetności miasta i jego znaczącej roli jaką w skali kraju pełniło w przeszłości. Autor opierając się na zapisach źródłowych, przytacza tu wiele faktów funkcjonujących w pamięci historycznej Płocczan, będących przykładem tak żywej tam dumy lokalnej. Przy czym co należy tu podkreślić, nie poprzestaje on tylko na tym, ale poddaje je wszechstronnej weryfikacji. W oparciu o przedmiotowe opracowania przeprowadza krytykę funkcjonujących w świadomości społecznej pewnych wydarzeń historycznych, stanowiących w tym regionie jedno ze źródeł tak widocznej tam dumy lokalnej.

Książkę wydano przy udziale finansowym Miasta Płocka.

Włodzimierz Serafimowicz, Bogumił Trębala, Z dziejów budownictwa w Płocku. Inwestorzy, projektanci, wykonawcy. Wydawca: Naczelna Organizacja Techniczna, Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych, Rada w Płocku. Płock 2008, ss. 512

Do rąk Czytelników trafia ciekawa i wartościowa książka autorstwa Włodzimierza Serafimowicza i Bogusława Trębali pt. „Z DZIEJÓW BUDOWNICTWA W PŁOCKU. INWESTORZY, PROJEKTANCI, WYKONAWCY.”, obejmująca w głównej mierze okres od 1945r. do 2007r. włącznie. Autorzy tej interesującej pozycji są znanymi inżynierami w środowisku płockim, postawili sobie ambitne zadanie zgromadzenia materiałów źródłowych i opracowania na ich podstawie dziejów płockiego budownictwa. Książka przybliżyła nam sylwetki osób, które w okresie po II wojnie światowej uczestniczyły aktywnie w realizacji płockiego budownictwa przemysłowego, mieszkaniowego, użyteczności publicznej, jak też sakralnego oraz remontów obiektów zabytkowych.

Dodatkowym walorem pracy Autorów jest także to, że powstała ona na podstawie materiałów będących w zbiorach m.in. TNP, NOT-u, referatów wygłoszonych na konferencjach naukowo-technicznych w kraju i zagranicą, ponadto publikacji prasowych, wspomnień i rozmów przeprowadzonych z uczestnikami procesów inwestycyjnych. Rozmówcami byli zarówno ci, którzy w przeszłości budowali Płock, jak również ci, którzy aktualnie pracują w firmach budowlanych i na co dzień realizują zadania z zakresu budownictwa. Wielu bohaterów z minionych lat już nie żyje, ale pamięć o nich trwa, czego przykładem jest prezentowana książka.

Prezentowana publikacja autorstwa Włodzimierza Serafimowicza (mgr inż. budownictwa lądowego, pracownika płockiej „Petrobudowy” w latach 1968-1985,

a następnie dyrektora Wojewódzkiej Dyrekcji Dróg Miejskich w Płocku) oraz Bogumiła Trębali (inż. regulacji rzek i budowy dróg wodnych, pracownika MZRiP w Płocku w latach 1964-1979, znawcy gospodarki wodno-ściekowej, działacza PTTK) jest niewątpliwie monografią dziejów budownictwa w Płocku po II wojnie światowej. Autorzy podzielili zawartość książki ze względu na przedmiot oraz omawiany okres. Pierwszy rozdział obejmuje budownictwo w ujęciu historycznym od czasów średniowiecza do 1939r. włącznie, następny dotyczy powstania i rozwoju budownictwa w okresie PRL i trzeci wreszcie – budownictwa w III RP. Oddzielnie potraktowane jest szkolnictwo budowlane w latach 1945-2007, a także różnego rodzaju stowarzyszenia, których powstanie i rozwój mają ścisły związek z procesami gospodarczymi zachodzącymi w mieście (m.in. NOT czy SIMP).

Wiele miejsca w prezentowanej pozycji zajmują stowarzyszenia promujące zabytki Płocka, w szczególności PTTK i Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, w którym aktywnie działa Ewa Jaszczak. Autorzy przypomnieli także liczący się udział Towarzystwa Naukowego Płockiego w zakresie rozwoju budownictwa i ochrony zabytków.

Czytelnik znajdzie w książce prawie cztery tysiące nazwisk osób (w tym wiele biogramów), które w latach 1945-2007 sprawowały różne funkcje i stanowiska w procesie budowania Płocka, a wśród nich: Kajetan Adamski, Kazimierz Badowski, Andrzej Bielicki, Ignacy Bładowski, Jan Brudnicki, Tadeusz Cieśliń-